

Sygn. akt III C 811/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2017 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, Wydział III Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Ewa Dietkow

Protokolant: Małgorzata Borucka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 marca 2017 roku w Warszawie

sprawy z powództwa R. R.

przeciwko Z. R.

o zapłatę

1. powództwo oddała;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.617,00 PLN (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

III C 811/13

UZASADNIENIE

Powód R. R. w pozwie złożonym 30 kwietnia 2013 roku w elektronicznym postępowaniu upominawczym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie wnosił o zasądzenie od pozwanego Z. R. kwoty 111.238,56 PLN z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztów procesu.

Postanowieniem z 22 maja 2013 roku Referendarz sądowy stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty i przekazał sprawę według właściwości – postanowienie k. 4verte.

Pozwany Z. R. wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód i pozwany są braćmi – bezsporne. Obaj tego samego dnia 15 grudnia 1998 roku zarejestrowali i prowadzili w K. ul. (...) działalność gospodarczą, której przedmiotem w obu przypadkach była ta sama klasyfikacja – (...) Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana - (...). – dla pozwanego pod nazwą (...), dla powoda pod nazwą (...), obaj przedsiębiorcy produkowali trasy kablowe w tym samym budynku, z użyciem maszyn ustawionych w jeden ciąg technologiczny – dowód – informacje z (...) k. 81, 82, bezsporne. Mimo tego, że powstały i funkcjonowały dwie firmy, to działały wspólnie, bracia dzielili się dochodami po połowie, do miesięcznych dochodów powód doliczał sobie 3.000 zł więcej za zarządzanie – dowód – zeznania pozwanego k. 359, zeznania świadka M. R. (1) k. 308. Firma powoda otrzymała ważny od 6 marca 2008 roku do 10 lutego 2013 roku certyfikat zgodności do systemu tras kablowych typu (...) o odporności ogniowej (...) – dowód – dokument k. 109. Uzyskanie certyfikatu było kosztowne, a firma pozwanego była firmą niewielką, zatem strony uzgodniły, że to powód posiadając certyfikat w obu firmach prowadził działalność produkcyjną i handlową, zajmował się administracją i finansami,

pozwany w niewielkim stopniu zajmował się produkcją i naprawą maszyn – dowód – zeznania pozwanego k. 359, zeznania świadków: M. R. (1) k. 307-309, M. R. (2) k. 310-311, B. C. k. 311, Z. S. k. 312-313, M. G. k. 330-331, K. R. k. 347verte-348, S. M. k. 348-348verte, I. Z. k. 348verte-349. Firma (...) prowadziła pełną księgowość, firma (...) rozliczała się w sposób uproszczony – bezsporne. Firma pozwanego była firmą pomocniczą dla powoda, powód rozliczał przepływy towaru pomiędzy firmami wyłącznie w systemie informatycznym, wszystkie materiały, które przychodziły do powoda lub pozwanego trafiały na jeden regał i były wspólne – dowód – zeznania pozwanego k. 359, zeznania świadka M. R. (1) k. 309. Magazyn był wspólny, a towar w nim nie był podzielony na poszczególne firmy, pozwany posiadał maszyny własne oraz wynajmował maszyny od powoda, ale towar produkowany przez pozwanego w systemie informatycznym był zapisany jako wyprodukowany przez powoda, który rozliczał zewnętrzne zakupy, produkcję i sprzedaż, na jego polecenie pracownicy u niego zatrudnieni wystawiali faktury dla obu firm, na jego polecenie pracownicy byli zatrudniani do obu firm, tylko powód wydawał polecenia pracownikom, u powoda byli zatrudnieni M. R. (1), kierownik produkcji, fakturzystki, wspólni byli księgowy, pracownicy produkcji i magazynierzy – dowód – zeznania pozwanego k. 359, zeznania świadków: M. R. (1) k. 308-309, M. R. (2) k. 310, B. C. k. 311, M. G. k. 331, K. R. k. 347verte-348, S. M. k. 348verte, I. Z. k. 349. Strony nie zawarły umów sprzedaży przez pozwanego towarów wyprodukowanych przez powoda – okoliczność przyznana przez powoda k. 357. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 6 maja 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 4.086,56, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 11. Tego samego dnia na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów (...) S.A. fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 28. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 7 czerwca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 2.511,37 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 12. Tego samego dnia na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów Firmie (...) fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 29. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 25 maja 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 1.424,76 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 13. Tego samego dnia na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów (...) fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 32. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 16 czerwca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 954,65 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 14. Tego samego dnia na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów (...) fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 34. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 16 lipca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 3.483,34 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 15. Tego samego dnia na druku firmowym powoda K. K. (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów przedsiębiorstwu (...) s.c. fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 36. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 16 lipca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 641,72 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 16. Tego samego dnia na druku firmowym powoda K. K. (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów przedsiębiorstwu (...) s.c. fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 38. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 19 maja 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 1.022,36 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 17. Tego samego dnia na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów przedsiębiorstwu (...) S.A. fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 40. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 28 czerwca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 8.194,23 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 18. Tego samego dnia na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów przedsiębiorstwu (...) fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 41. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 16 lipca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 5.650,45 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 19. Tego samego dnia na druku firmowym powoda K. K. (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów przedsiębiorstwu (...) fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 44. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 16 lipca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 1.806,52 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 20. Tego samego dnia na druku firmowym powoda K. K. (pracownik powoda) wystawiła w imieniu

sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów przedsiębiorstwu (...) fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 45. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 3 sierpnia 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 2.694,44 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 21. Tego samego dnia na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów przedsiębiorstwu (...) s.c. fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 48. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 7 lipca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 1.754,06 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 22. Tego samego dnia na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów przedsiębiorstwu (...) fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 50. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 5 lipca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 2.269,20 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 23. Tego samego dnia na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż tych towarów przedsiębiorstwu (...) fakturę VAT (...) – dowód – faktura k. 52. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 21 lipca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 12.201,95 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 24. Tego samego dnia na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż innego towaru przedsiębiorstwu (...) w B. fakturę VAT (...) na kwotę 38.704,50 – dowód – faktura k. 55. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 22 lipca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 6.148,19 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 25. W dniu 23 lipca 2010 roku na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż innego towaru przedsiębiorstwu (...) fakturę VAT (...) na kwotę 26.514,33 – dowód – faktura k. 57. Powód jako sprzedawca wystawił na rzecz pozwanego jako nabywcy 27 lipca 2010 roku fakturę VAT (...) za sprzedaż towarów na kwotę 30.022,47 PLN, której nie podpisała M. R. (2) – dowód – faktura k. 26-27. Tego samego dnia oraz 25 sierpnia 2010 roku na druku firmowym powoda M. R. (2) (pracownik powoda) wystawiła w imieniu sprzedawcy – firmy pozwanego na sprzedaż innego towaru przedsiębiorstwom (...) i (...) faktury VAT (...) na kwotę 31.566,38 PLN oraz VAT (...) na kwotę 11.291,80 PLN – dowód – faktury k. 58-59, 60-61. Wszystkie towary za wyjątkiem wysyłanych do przedsiębiorstw zagranicznych oraz objętych fakturami VAT (...) były nadawane do transportu przez firmę powoda (...) – dowód – listy przewozowe k. 31, 43, 47, 54. Współpraca pomiędzy stronami trwała do 2010 roku, tj. do informacji przekazanej pozwanemu przez M. R. (1), że powód prowadzi działalność obu firm tak, iż faktury nie są kompensowane i tworzył się wirtualny dług – dowód – zeznania pozwanego k. 359, zeznania świadka M. R. (1) k. 308-309. W tym czasie pozwany wystąpił przeciwko powodowi z żądaniem eksmisji z nieruchomości zajmowanej przez powoda i roszczeniem o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z jego nieruchomości – dowód – zeznania pozwanego k. 359.

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego:

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w oparciu o wskazany wyżej materiał dowodowy. Wiarygodne były zeznania świadków: M. R. (1), M. R. (2), B. C., Z. S., M. G., K. R., S. M. i I. Z.. Świadczyli potwierdzili prowadzenie przez strony wspólnej działalności w tych samych pomieszczeniach i na maszynach tworzących jeden ciąg technologiczny. Wszyscy świadkowie zeznali, że odróżniała się tylko firma (...), że całością zarządzał powód. Sąd dał wiarę zeznaniom pozwanego co do tego, że powód wykorzystywał mniejszą firmę pozwanego do wirtualnego przepływu towarów. Potwierdzili to także świadkowie M. R. (1), M. R. (2) i B. C.. Nadal zatrudniona przez powoda księgowa I. Z. w sposób zrozumiały starała się zeznawać korzystnie dla swojego pracodawcy, ale także potwierdziła prowadzenie produkcji przez pozwanego w jednym budynku i jednej hali z powodem. Nawet sam powód nie potwierdził istnienia umowy sprzedaży towarów pomiędzy obiema firmami i sposobu rozliczeń. Podnosił, że cały materiał stanowił jego własność. Nie przeczył, że pozwany zatrudniał pracowników i produkował trasy kablowe na maszynach własnych i wynajmowanych od powoda. Powód podkreślał także, że pozwany nie posiadał certyfikatu (...) na wyprodukowane elementy, co oznacza, że nie mógł ich nawet po wyprodukowaniu sprzedać. Jeśli więc miałoby dojść do sprzedaży towarów przez pozwanego z materiałów zakupionych przez powoda i przez niego wyłącznie wyprodukowanych to na jakiej zasadzie faktury wystawiane nabywcom pozwanego podpisywała pracownica powoda na fakturze oznaczonej firmą powoda, także ich nadawcą była firma powoda, a nie pozwanego. Jeśliby pozwany był sprzedawcą towarów wyprodukowanych przez powoda, to nic nie stało na przeszkodzie aby to firma pozwanego była wystawcą faktury

sprzedaży, a nie (...) oraz to firma pozwanego powinna być nadawcą towaru do przewozu. Wystawianie faktur w sposób opisany w stanie faktycznym świadczy o wiarygodności zeznań pozwanego oraz świadków M. R. (1) i M. R. (2). Najpierw bowiem bez podpisu fakturzystki powód tworzył w systemie informatycznym - wirtualną fakturę obciążającą za sprzedaż towaru pozwanego, a tego samego dnia na jego polecenie na fakturze jego firmy, jego pracownica wystawiała fakturę nabywcy towarów, które oczywiście były uprzednio także wydane z magazynu. Dla uwiarygodnienia podatkowego takiego wirtualnego obciążania pozwanego strony mimo, że były wobec siebie wierzycielami i dłużnikami nie dokonywały kompensowania zobowiązań. Tak jak zeznał pozwany powód sam regulował należności za towar, który w imieniu obu firm sprzedawał, dlatego płatności dokonywane były na odrębne rachunki firm przelewami zarówno za najem maszyn jak i za obrót towarami. Powód nie dowiódł także istnienia umowy ustnej innej niż umowa sprzedaży, która stanowiłaby podstawę jego roszczenia. Podkreślić należy, że w myśl art. 6 k.c. na powodzie spoczywał ciężar dowodu okoliczności z których wywodził swoje roszczenie. Konflikty nie było dopóki w rozliczeniach stron w systemie informatycznym panowała wzajemna równowaga. Nie bez znaczenia było także wystąpienie przez pozwanego przeciwko powodowi z żądaniem rozliczeń z tytułu korzystania z nieruchomości pozwanego. Powód mógł wystawić faktury na towary, które nie zostały w rzeczywistości sprzedane przez pozwanego i w ten sposób stworzyć wirtualny dług obciążający pozwanego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Roszczenie powoda nie ma podstawy w umowie sprzedaży towarów, a tak je powód formułuje powołując się na faktury wystawione pozwanemu i na ustną umowę dotyczącą pobierania towaru powoda przez pozwanego. Ma rację pozwany kwestionując walor dowodowy faktur na okoliczność istnienia i treści umowy sprzedaży. Faktura VAT stanowi dokument prywatny na dowód tego, że określona osoba złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. Tytułem przykładu poglądów judykatury należy zacytować ten Sąd Apelacyjny w Katowicach z wyroku z 23 lutego 2016 roku w sprawie V ACa 542/15: „co do zasady faktura VAT jest dokumentem księgowym, rozliczeniowym, wystawionym głównie dla realiów podatkowych, a także jednym z dowodów źródłowych stwierdzających wykonanie danej operacji gospodarczej. Moc dowodowa faktury w procesie cywilnym nie różni się niczym od mocy dowodowej innych dokumentów. Tak jak każdy dokument prywatny faktura VAT jest dowodem tego, że określona osoba złożyła oświadczenie w nim zawarte, a zatem na gruncie przepisów postępowania cywilnego nie ma podstaw do nadania fakturze mocy dowodowej innej niż jakimkolwiek dokumentem”. Przede wszystkim jednak Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego z wyroku z 26 marca 2015 roku w sprawie V CSK 312/14, publ. Legalis, zgodnie z którym „mimo że z przepisów prawa podatkowego wynika, pod rygorem konsekwencji karnych, obowiązek odzwierciedlenia w fakturze przez podatnika zobowiązanego do jej wystawienia, rzeczywistego zdarzenia gospodarczego, z którym właściwe przepisy podatkowe wiążą obowiązek zapłaty określonego podatku, to do dokumentu tego nie ma zastosowanie domniemanie prawdziwości danych zawartych w fakturze. Faktura jest dokumentem prywatnym, a nie dokumentem urzędowym. Nie ma wobec niej zastosowania przepis art. 244 § 1 k.p.c.. Również przepisy prawa podatkowego nie zawierają szczególnych uregulowań nadającym fakturom szczególną moc dowodową. Wobec tego do faktury ma zastosowanie jedynie domniemanie przewidziane w art. 245 k.p.c.”. Faktura nie zastępuje zgodnego oświadczenia stron, stanowi wyłącznie jednostronne oświadczenie, w tym wypadku powoda. Wyraźnie nawet pracownica powoda wystawiająca faktury potwierdzające sprzedaż nie podpisała żadnej z przedstawionych faktur, nie podpisał jej także pozwany, a dalsza odsprzedaż towarów innym przedsiębiorcom odbywała się na zasadzie wystawienia faktury przez pracownicę powoda, a nie pozwanego oraz na druku firmy powoda, także nie firmy pozwanego. Transport także był nadany przez powoda, a nie pozwanego. Powód zatem nie był zwolniony z obowiązku przedstawienia dowodu na istnienie ważnego stosunku prawnego, łączącego strony, z którego wynika roszczenie, tym bardziej, że pozwany zaprzeczał istnienia takiego stosunku. Okoliczność, że magazynier pracujący dla pozwanego wydał towar z magazynu nabywcy nie stanowi w żadnym razie dowodu, że strony zawarły umowę sprzedaży przez pozwanego towarów wyprodukowanych przez powoda. W sprawie brak jest jakiegokolwiek wiarygodnego dowodu, że doszło do zawarcia umowy sprzedaży towarów objętych fakturami przywołanymi w pozwie. W tym stanie rzeczy powód nie sprostął obowiązkowi wynikającemu z art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne i nie udowodnił zasadności zgłoszonego roszczenia.

Z tych przyczyn Sąd uznał roszczenie powoda za pozbawione podstaw i powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł stosownie do wyniku sporu w oparciu o przepisy art. 98 § 1 i § 3 k.p.c.. Na koszty należne pozwanemu od powoda składa się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika wynikające z przepisu § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 roku poz. 461) wraz z opłatą skarbową.